Vlnařský průmysl doby bronzové

- V izolovaných oblastech na severu Evropy se dodnes uchovala stará plemena domácích ovcí. Plemeno soay z ostrova sv. Kildy odpovídá ovcím rané doby bronzové. Jsou to drobná zvířata zbarvená stejně jako mufloni, ale na zimu jim narůstá dlouhá srst. Vlna těchto primitivních ovcí se nestříhá, nýbrž škube v době jarního línání.
- Kde byly dlouhovlnné ovce vyšlechtěny, není přesně známo, uvádí se, že patrně na náhorních planinách Íránu. Podle genetických studií se však rychle šířily podél celé trasy, která bude později známa jako Hedvábná stezka. Záhy se objevují na Západě i v Mongolsku. Ovce ze Skandinávie měly dokonce jemnější a kvalitnější vlnu než ty z Blízkého východu.

Ovce plemene soay

- Nejstarší dochované vlněné textilie jsou jen v kombinacích různých odstínů hnědé.

Žena z Huldremose (Dánsko)

„Kráska z Loulanu“, Tarimská pánev

Další tartan z dánské bažiny

- V průběhu doby bronzové se objevily ovce zbarvené černě, šedě a bíle, což spolu se světlou a tmavou hnědí umožnilo rozšířit paletu barevných kombinací. Přírodní šedá, černá a bílá vlna je v severní Evropě archeologicky doložena od počátku doby železné. Také tyto ovce pravidelně línají a vlna se získává škubáním.

Ovce norská

Na standartě z Uru se objevuje ovce typu „racka“ čili ovce cápová. Toto plemeno chované v jihovýchodní Evropě (u nás na Slovensku) patří k „modernější“ formě ovcí větší postavy, které již nelínají, ale rouno se dvakrát ročně stříhá. Postupně tento nový typ ovcí pronikal z Blízkého východu a severní Afriky do Evropy a křížil se s domácími plemeny. V době klasického Řecka již ovce vypadaly stejně jako dnes.

„Kráska z Xiaohe“, další z tarimských mumií, s bílou vlněnou čepicí a plédem. Tyto mumie s europoidními rysy a často s ryšavými nebo plavými vlasy patří indoevropským přistěhovalcům z kaspicko-pontických stepí. Jejich potomci byli v klasické době známi jako Tocharci.

- Nejžádanější byly ovce bílé. Vlna přijímá barviva mnohem snadněji než rostlinná vlákna (len, konopí, kopřivy). Nejpoužívanější barvy byly mořena barvířská (tmavá červeň), boryt barvířský (indigově modrá), saflor (zelenavě žlutá), šafrán (oranžová), košenila (šarlatově červená). Smíšením barev nebo obarvením hnědé či šedé vlny se docílilo dalších zajímavých odstínů.

24. Reproduction of 6-color plaid twill in garment from Qizilchoqa, near Hami (ca. 1200–700 BC). The garment was stitched together in light blue and fastened with a button also covered with light blue yarn. *(Woven by R. Ashenden, after Wang L.)*

Oděvy tarimských mumií si dodnes zachovaly zářivé barvy.

Egypťany, zvyklé na oděvy z lehkého, čistě bílého lnu, zaujalo pestře vzorované vlněné oblečení delegace z Izraele. Ještě v Bibli je zdůrazňováno, že Josef dostal od svého otce „suknici pestrých barev“ jako velmi cenný dar.

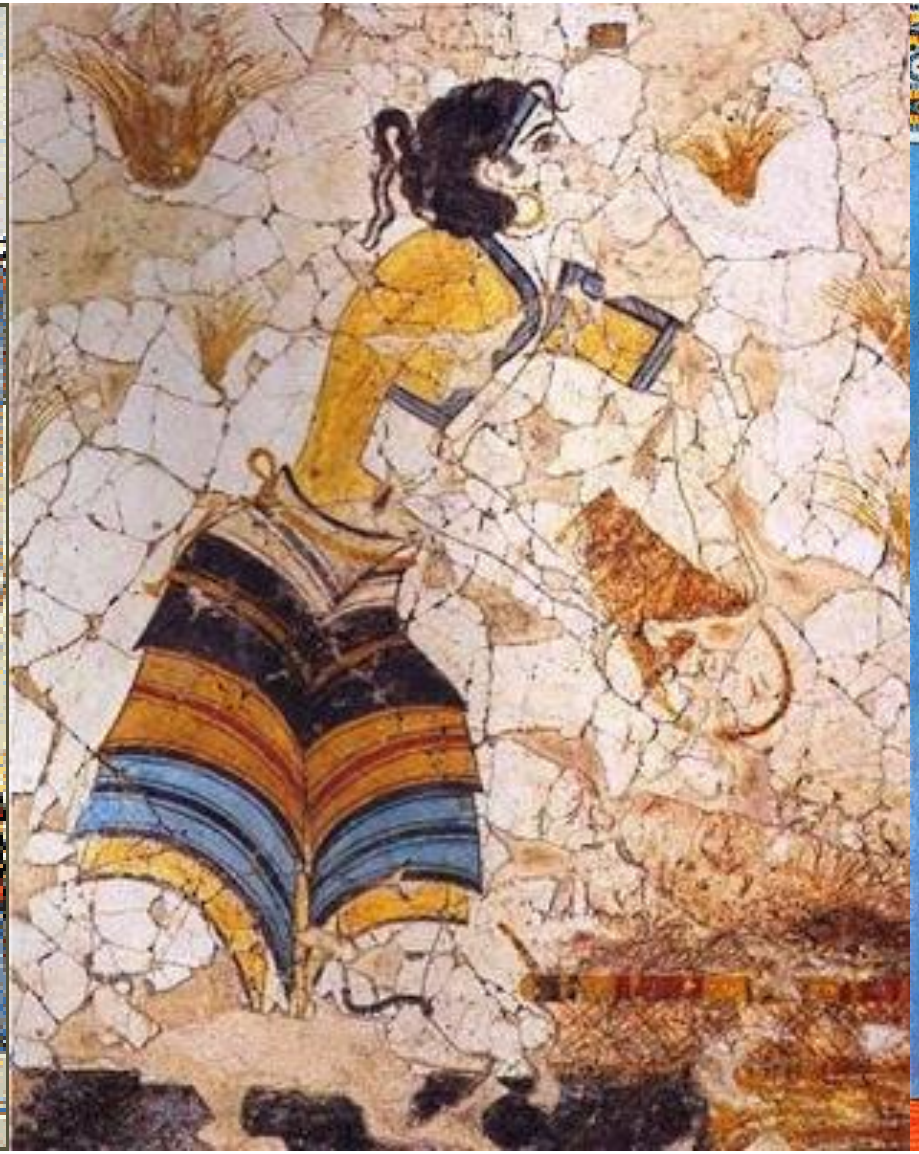
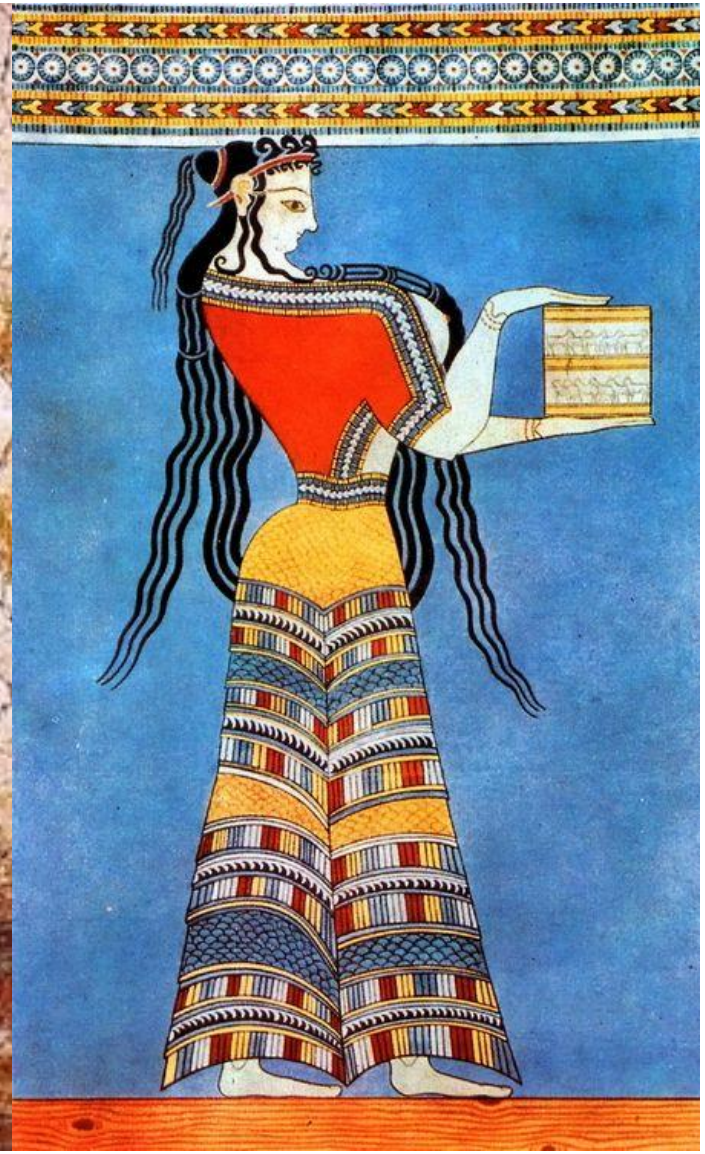

„Palácové“ ekonomiky na Krétě, v Řecku, v Mezopotámii i v Anatolii využily módní vlny pestrých oděvů a začaly organizovat produkci vlny a její barvení ve velkém.

Textilní manufaktury

- Záznamy na hliněných tabulkách, psané lineárním písmem B, prozrazují, že palác evidoval 100 000 ovcí, 700 ovčáků a asi 1000 žen zaměstnaných předením, tkaním a další úpravou vlny. Každý rok mohla stáda poskytnout asi 50-75 tun surové vlny, což po zpracování dalo asi 25 – 40 tun textilu. Vyrobené látky se evidovaly jako stůčky po 1- 10 kg. Podobné manufaktury existovaly i v dalších palácích na egejských ostrovech, pevninském Řecku, na Blízkém východě. Tkalcovské dílny soustřeďovaly tisíce žen, pravděpodobně otrokyň. Muži pracovali jako barvíři a valcháři sukna.

Výroba látek však na sebe navazovala i další aktivity.

- Intenzivní pěstování rostlin potřebných pro barvení. Také o jejich úrodě existují záznamy v mykénských palácích.
- Dobývání kamence potřebného k moření látek při barvicím procesu. Přírodní kamenec se vyskytuje na některých místech v Řecku, zejména na ostrově Melos. Záznamy o jeho dovozu jsou evidovány v palácích v Tírynsu, v Pylu, v syrském Ugaritu.
- Od roku 2000 př. n. l. se začíná extrahovat purpur z mořských plžů *Murex*. Tím vznikají další specializované dílny pro výrobu luxusního textilu na Krétě i ve Fénicii.
- Produkce vlněného textilu představovala nejrozsáhlejší sektor palácové ekonomiky a byla určena především na export.

Marie-Louise Nosch se ve svém článku **The Aegean Wool Economies of the Bronze Age** táže, zda by se místo o „době bronzové“ nemělo spíše mluvit o „době vlněné“.